

ΓΙΑΚΟΥΜΗΣ - ΜΙΜΗΣ

Α'

Ἐπιτέλους, ἀξιούθηκε ὁ Γιακουμῆς, — αὐτὸς εἶταν τώρα ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, — νάνεβει στῆς σπιτονοικοκυρᾶς του, τῆς κυρίας Καίνας, καὶ νὰν τῆς πεῖ πὼς ἡ θέση του σὲν κόσμο δὲν τοῦ συχωροῦσε πιά νὰ κάθεται σὸ πτωχικὸ ἐκεῖνο ἱσόγειο, καὶ πὼς μὲ μεγάλη τους λύπη εἶταν ἀναγκασμένοι νὰλλάξουν σπίτι. Θὰ νοίκιαζαν τὸ ἀντικρινό, μόλις τελείωνε, κ' εἶτοι θὰ εἶτανε πάλι κοντὰ στὴν καλὴ τους σπιτονοικοκυρά.

Σὺ σπῖτι της καθόνταν ἀπὸ χρόνια. Ὁ πατέρας τοῦ Γιακουμῆ, ὁ Παρασκευάς, δούλευε σὸ Γκάζι, καὶ μὲ τὸ μεροδούλι τὸν εἶχε σπουδάξει. Ἀπὸ μικρὸ εἶχε δεῖ σὸ Γιακουμῆ κάποια κλίση σὰ γράμματα καί, μὲ κάθε θυσία καὶ στέργηση, κοίταζε νὰν τοῦ τὴ διατηρεῖ. Ποιὸς ξαίρει τί μπορούσε νὰ θγεῖ μιὰ μέρα...

Μὰ τί φτώχειες, τί δύσκολες μέρες εἶχανε περάσει, ὡς νάνοβει αὐτὴ ἡ μέρα. Πόσες φορὲς δὲ θάχων κοιμηθεῖ τότε νησιτικοί, ἂν ἡ κυρία Καίνα, πὸν καθόνταν ἀπὸ πάνω τους, σὰλλα δυὸ ποτάμια τοῦ σπιτιοῦ, κ' ἔβλεπε τὴ φτώχεια τους, δὲν τοὺς ἐστελνε πότε λίγη σοῦπα, πότε λίγο πιλάφι, καὶ πότε λίγες πατάτες. Μὰ κ' ἡ μητέρα τοῦ Γιακουμῆ, ἡ Μαριγώ, ἔκανε κὶ αὐτὴ ὅ,τι μπορούσε, γιὰ νὰ ξεπλερώσει τὴν ὑποχρέωση. Καὶ υπογράφει τῆς εἶχε βάλει τῆς κυρίας Καίνας, καὶ τὸ παρῆκε τῆς εἶχε πάρει πολλὰς φορὲς μὲ τὸ παρὶ καὶ γιὰ ἕνα σωρὸ ἄλλες δουλιές εἶχε στὰθεῖ πρόθυμη.

Τώρα ὅμως τὰ πράγματα εἶταν διαφορετικά. Ὁ Γιακουμῆς εἶχε γίνει καθηγητής. Καὶ πὼς φερροβόλαγε τὸ πρόσωπό του, ὅσο μιλοῦσε τῆς κυρίας Καίνας! Εἶχε ἔρθει ἐπιτέλους ἡ παθομένη στιγμή. Μὰ καὶ κείνη δὲν ἔδειχνε λιγότερη χαρὰ. Τί εὐχαρίστηση γι αὐτὴν, πὸν ἔξαιρε τὸ Γιακουμῆ ἀπὸ τόσο θά, ἀπὸ τότε πὸν μὲ τὴν κατασρόβη σὸ χέρι πήγαινε κἀθε μεσημέρι σὸ Γκάζι τὸ φαῖ τοῦ πατέρα του, νὰ τῆς λέει τώρα πὼς θάφταν τὸ σπῖτι της, γιὰ νὰ πιάσουν καλύτερο, μεγαλύτερο, ἀκριβότερο. Αὐτοί, πὸν δὲν εἶχαν, ὡς τὰ χεῖς ἀκόμα, νὰ πληρώσουν τὸ τιποτένιο νοίκι τοῦ ἱσογείου, νὰ ζήτουνε τώρα νὰ φέγουν, γιὰ νὰ πᾶνε σ' ἄλλο σπῖτι, καινούριο, ψηλὸ, μὲ μπαλκόνια, καλλίτερο κ' ἀπὸ τὸ δικό της. Τόση εἶταν ἡ χαρὰ της, πὸν, ἂν μπορούσε, θὰ τὸν φέλαγε τὸ Γιακουμῆ....

Μὲ τὴν πρώτη βίβια, πὸν ἔκανε ἡ κυρία Καίνα σιτοὺς παλιούς της νοικάρηδες, ἔρρηξε καὶ τὸν πόνο πὸν ἤθελε. Ὁ Γιακουμῆς τὴ θέση του τὴν εἶχε, ἀδερφή δὲν εἶχε, καιρὸς λοιπὸν εἶταν νὰ κοιτᾶμε καὶ γιὰ καμὰ νύφη. Καὶ τὸ τελευταῖο τοῦτο τὸ μὴν—τόσο, ἔκανε τόσα νάζια, ὥσπου νὰ τὸ θγάλει ἀπὸ τὸ στόμα της, πὸν ἡ Μαριγώ δὲν ἄργησε νὰ καταλάβει τί ἤθελε νὰ πεῖ. Ἐκανε ὅμως τὸν κουτὸ, καὶ μόνο πὸν ρώτησε:

— Κ' ἡ Δανάη, πὼς δὲ μᾶς ἐπισκέφτηκε;

Ἡ Δανάη εἶταν ἡ μοναχοκόρη τῆς κυρίας Καίνας. Εἶχε πάνον κάπου τὰ χρόνια τοῦ Γιακουμῆ, καὶ γι' αὐτὴν οἱ πόνοι καὶ τὰ νάζια τῆς μητέρας της.

— Θὰ σᾶς ἐπισκεφτεῖ κὶ αὐτὴ, θὰ σᾶς ἐπισκεφτεῖ ἀποκριθῆκε ἄμεσως ἡ κυρία Καίνα, φχαριστημένη. Νομίζετε πὼς σᾶς ἔχασε; Κάθε μέρα σᾶς μελεῖται τὸ καημένο. Ἀς περάσουνε ὅμως αὐτὲς οἱ μέρες, πὸν δίνει ἐξετάσεις σὸ Ὡδεῖο γιὰ τὸ δίπλωμά της, καὶ νὰ δεῖτε πὼς θάρθει.

Αὐτὰ εἶταν ἀρκεῖα γιὰ πρώτη φορά. Ἡ κυρία Καίνα εἶχε πεῖ ὅσα ἤθελε. Καὶ γύρισε χαρούμενη, σὸ σπῖτι της, γιὰ νὰ ρῆξει τοὺς πόνο της καὶ κεῖ...

Ἡ Δανάη ὅμως φαίνεται πὼς τοὺς κατάλαβε ἐκκολούτερα καὶ καλλίτερα ἀπὸ τὴ Μαριγώ. Γιατί, πρὸ τοῦ ἀκόμα πάρει τὸ δίπλωμα, ἐπισκέφτηκε τοὺς παλιούς της νοικάρηδες.

Ἔτσι, μὲ τὶς συγγενεὶς δίδες τῆς κυρίας Καίνας καὶ τῆς Δανάης, μὲ τὰ γέλια, μὲ τὰ μισόλογα, μπῆκε σὸ νόημα κ' ὁ Γιακουμῆς.

Ἐν' ἄπογεμα, μόλις ὑποψιάστηκε καὶ ἀπὸ τὰ καμώματα, ἀπὸ τὸ φέρομο γενικὰ τῆς Δανάης, σκέφτηκε πὼς δὲν ἔπρεπε νὰποκριθεῖ. Εἶδε μιὰ στιγμή τὸν ἑαυτὸ του παιδάκι, φτωχόπαιδο, νὰ περνᾷ κατὰ ἀπὸ τὸ παρὰ τοῦ τῆς Δανάης, μὲ τὴν κατασρόβη σὸ χέρι. Καὶ θυμήθηκε πὼς ἐκεῖνη τοῦ ρώνιαζε τότε περιπαιχτικά: «Γιακουμῆ, πῶσεξε μὴ σου πέσουν!» Κ' αὐτὸ τὸν δειλίωσε, τὸν δέλιωσε πολὺ. Σήκωσε ὅμως τὰ μάτια, εἶδε τὴ Δανάη πάλι ἴδια, μ' ὅλες τὶς σκέψεις πὸν εἶχε κάνει αὐτός, τὴν εἶδε γελοστὴ καὶ τῆς γέλασε κὶ αὐτός...

Τέλος ἦρθαν καὶ οἱ αὐτὰ τοῦ Παρασκευά. Ἀπὸ καιρὸ δὲν πήγαινε πιά σὸ Γκάζι, καὶ ξεκουραζότανε τώρα καμάρωνε τὴν προκοπὴ τοῦ γιοῦ του. Ὁ,τι πόθησε, τοῦ ἔγινε. Δὲν ἤθελε πιά, παρὰ νὰ δεῖ τὸ γάμο τοῦ παιδιοῦ του καὶ τότε ὁ Θεὸς ὡς ἔκανε ὅπως ἤθελε. Μόλις ὅμως ἄκουσε ἀπὸ τὴ Μαριγώ πὼς ὁ Γιακουμῆς εἶχε ρῆξει τὰ μάτια του στὴ Δανάη, τὸ αἷμα τοῦρθε σὸ κεφάλι κ' ἔκανε σὰν τρελός.

— Ὅχι, γιὰ τὸ Θεό! ὕχι! ἄρχισε νὰ φωνάζει. Τὸ παιδί μας δὲν πρέπει νὰ μεροδενεῖ μ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ποτέ! Θὰ μοῦ πεις; Καποπανοῦ χαρίζαν γάμους καὶ τὸν κοίταζε σὰ δόντι. Μὰ ὁ φτωχός, Μαριγώ, δὲν πρέπει νὰ παίρνει γυναῖκα ἀπὸ καλύτερη φανίλια. Τὸ παιδί μας, θὰ πεις, εἶναι καθηγητής, δὲν εἴμαστε καὶ φτωχοί. Τώρα δὲν εἴμαστε, καί. Μιὰ φορὰ ὅμως εἴμαστε καὶ μεῖς. Καὶ τότε πὸν εἴμαστε φτωχοί, τὴν εἶχαμε τὴ Δανάη καὶ τὴ μητέρα της ἀπὸ πάνω μας. Καὶ θυμᾶσαι τί μαύρες ἡμέρες περάσαμε σὸ σπῖτι τους. Τὸ φαῖ ποὶ μᾶς ἐστελνε τότες ἡ κυρία Καίνα, οὔτε μεῖς θὰν τὸ ξεχάσουμε ποτέ, μὰ οὔτε καὶ κείνοι. Πάντα σιτοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς δὲ θὰ μιλάμε λεύτερα, τὰ περαμένα θὰ μᾶς δένουνε τὴ γλώσσα, πάντα θὰ εἴμαστε ὑπὸ. Ἡ Δανάη, Μαριγώ, δὲν εἶναι γιὰ τὸ παιδί μας. Κατάλαβε το.

Κὶ ὁ γέρο - Παρασκευάς ξακολούθησε μ' ὅλο τὸν καημὸ τοῦ φτωχοῦ, πὸν βλέπει πὼς τὸ παιδί, πὸν ἀνάστησε μὲ τόσα βάσανα, θέλουν νὰ τοῦ τὸ πάρουν, γιὰ νὰν τὸ ρῆξουν πάλι στὴ δυστυχία καὶ τὴν κακομοιριά. Καὶ κάθε λόγος πὸν ἔβγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα του, εἶτανε τόσο καινιερὸς, πὸν λὲς πὼς ἀπὸ χρόνια νηρόταν πὲ κανένα καμῖνι καὶ τώρα πύρρεσε νὰ ξεπιαχτεῖ. Ἀμ' εἶναι πὸν φλογερὸ καμῖνι ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ φτωχοῦ; Πόσα χρόνια δὲν τὴν καίνε ἡ πίκρα κὶ ὁ καημός!...

Ἀφοῦ ὁ Παρασκευᾶς εἶπε πολλὰ καὶ ξεθύμανε, οὐπάσας. Σὲ λίγο ὅμως, σὰ νὰ κατάλαβε πὺς ἔπρεπε νὰ πεῖ καὶ κάτι θεϊκό, νὰ πεῖ τί ἔπρεπε νὰ γίνει, ξανάρχισε :

— Ἀκουσε νὰ σοῦ πῶ, γυναῖκα. Ὁ Γιακουμῆς δὲν εἶναι πιά μικρός. Ὁ, τι ὥρα θέλει παντρεύεται. Προτοῦ λοιπὸν μᾶς τονέ πάρουνε ἡ Δανάη κ' ἡ μητέρα της, πρέπει νὰ κοιτάξουμε νὰ θροῦμε μεῖς κανένα δικό μας κορίτσι. Σκέφτηκα λοιπὸν πὺς δὲ θάταν δοκημὸ νὰ συμπειθερώσουμε μὲ τὸ Νικόλα. Ἡ Ἄννα, τὸ πῶς μεγάλο του κορίτσι. θάταν τώρα δεκαεννιά, ἑξά εἰκοσι χρονῶ. Τὴν ξαίρω ἀπὸ τόση δά, ἀπὸ τότε πὺν τὴν ἔπαιρνε καμιά φορὰ ὁ Νικόλας σὺν Γκάτζι, πὺν δουλεύαμε μαζί, γιὰ νὰν τῆς δείξει τὰ καζάνια καὶ τὰ ρέσια. Εἶναι φτωχοκόριτος, μὰ δὲ, τι μᾶς χρειάζεται γιὰ τὸ Γιακουμῆ. Ἔτσι θὰ γίνει. Ἀδριο κύλας θὰ πάω νὰ βρῶ τὸ Νικόλα, καὶ θὰν τοῦ πῶ τὴν ιδέα μου.

Μὰ ἡ Μαριγώ πὺν ἤξαιρε καλὰ τὴ συμπάθειν τοῦ Γιακουμῆ γιὰ τὴ Δανάη, κούνησε τὸ κεφάλι της μὲ δισταγμό.

— Τάχα θὰν τοῦ ἀρέσει ; ρώτησε σὲ λίγο.

— Πῶς ὁμορφῇ εἶναι ἡ Δανάη ἀπὸ τὴν Ἄννα, θὲς νὰ πεῖς ;

— Ξαίρω καὶ γώ ; ... ἀποκρίθηκε ἡ Μαριγώ. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ὅμως πρέπει νὰ ρωτήσουμε καὶ τὸν ἴδιο. ...

Ἔτσι κ' ἔγινε. Μὰ ὁ Γιακουμῆς εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασί του. Ἡ λάμψη πὺν τριγύριζε τὴ Δανάη, τὴν πλοῦσια, τὴν ἀνώτερόν του, τὸν μπόδιζε νὰ δεῖ τὸ σωστό. Στὴ Δανάη ἔδρισκε καὶ τὸ ἰδιαιτέρο, νόμιζε πὺς, παρ' ὅτι τὴν, θάναθαινε ψηλότερα, θὰ γινόταν καλύτερος. Κ' ἔτσι ἀρνήθηκε τὴν Ἄννα, τὴν κόρη τοῦ συναδέσφου τοῦ πατέρα του, τὴ φτωχειά, τὴν θυσιά του. ...

Β'

Τὸ Γιακουμῆ τονέ φώναζαν τώρα Μιμῆ. Ἔτσι τοῦ εἶχε ἀλλάξει τὸνομα ἡ Δανάη, θέλοντας νὰφανίσει καὶ τὸ τελευταῖο σημάδι τῆς μικρῆς του γενιάς. Σ' ἕνα σαλόνι ἄξαφνα, πὺν θὰ πῆγαιαν μαζί, πὺς θάκουγόνταν τὸ ταπεινὸ ὄνομα Γιακουμῆς ; ... Μ' ὅση ὅμως κατεργαριά καὶ ἂν ἴδκανε ἡ Δανάη τὸ ξαναβάφτισμα αὐτὸ ὁ Γιακουμῆς ἔνωσε στὴν καρδιά τὴν πρώτην βελόνα.

Ὁ Παρασκευᾶς, ὅποτε ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ γιοῦ του, καὶ ἀφοῦ ἔπλυνε καλὰ καλὰ τὰ χέρια του γιὰ τὰ κατοπινά, εἶχε υποχωρήσει καὶ αὐτός. Ἔτσι ὁ Γιακουμῆς ἄλλαξε καὶ δαχτυλίδι μὲ τὴ Δανάη, καὶ ἀρχισε πιά νὰ μπαίνει σὺν σπύι της λεύτερα. Κι ἂν τὴν πρώτην φορὰ, πὺν ἀποκρίθηκε σὺν καμώματά της, ἴδκανε περισσότερο ἀπὸ τὴν ιδέα πὺς ὅθ' ἀνέβαινε ἔτσι ψηλότερα, καὶ ὅθ' ἀπὸ ἀγάπῃ, τώρα δὲν πῆγαινε παρὰ γιὰ τὴ Δανάη καὶ μόνο, γιὰ τὰ γλυκὰ γαλανὰ της μάτια καὶ τ' ὀλοκόκκινο στοματάκι της.

Ἄντρα δὲν εἶχε τὸ σπύι τῆς Δανάης, — ὁ πατέρας της εἶχε πεθάνει ἀπὸ χρόνια, — καὶ αὐτὸ δοθήθηκε νὰ τὴν ἀγαπήσει ὁ Γιακουμῆς ἀμέσως. Ἡ ἐπιτήρηση, βλέπει, τῶν ἀρραβωνιασμένων μας εἶτανε γυναικεία. Κι ὅσο νῆαν, οἱ εὐκαιρίες δὲν τοὺς εἶτανε καὶ πολὺ σπάνιες. Ἐπειτα ἡ ντροπὴ τους γιὰ τὴν κυρία Καίνα δὲ δάστηξε πολὺ. Τὸ δεύτερο μῆνα ἀπὸ τ' ἀρραβωνιασμένα φιλιόντουσαν καὶ μπροστὶ της.

Πέρασε μισὸς χρόνος. Στὸ διάστημα αὐτὸ καὶ πὺν δὲν πῆγαν οἱ ἀρραβωνιασμένοι καὶ τί τρέλα δὲν ἔκαναν ! Ἔτσι ἡ ἀγάπη τοῦ Γιακουμῆ ὅσο πῆγαινε γινόταν καὶ πὺν ἀληθινή, ἔχανε τὸν πρωτινὸ τῆς χαρά-χτήρα. ...

Ἐνα βραδάκι, γυρίζοντας ἀπὸ τὸν περίπατο ὁ Γιακουμῆς, ἡ Δανάη κ' ἡ κυρία Καίνα, βρῆκαν σὺν σπύι μιὰ γυναικούλα νὰ τοὺς περιμένει. Εἶτανε μιὰ νοικάρισσα, πὺν εἶχε φέρεи στὴν κυρία Καίνα τὸ νοῖκι κ' ἤθελε νὰ τῆς ζητήσει καὶ μιὰ χάρη.

Ἡ Δανάη, πὺν εἶτανε πολὺ κοιρασμένη, ἄφησε σὺν μεσοῖο τὸ Γιακουμῆ καὶ τὴ μαμά της μὲ τὴ νοικάρισσα καὶ ἀνέβηκε σὺν ἀπάνω πάτωμα, ὅπου εἶταν ἡ κρεββατοκάμαρά της, γιὰ νὰ γδυθεῖ.

Στὴν ἀρχὴ ὁ Γιακουμῆς δὲν ἔδωσε σ' αὐτὸ προσοχή. Σὰν πέρασε ὅμως λίγο κ' ἔνωσε τὴν ἀπουσία της καὶ συλλογίστηκε πὺς τὴ στιγμή ἐκείνη θὰ ἔλλαζε στὴν κρεββατοκάμαρά της, ἀμέσως πέρασε ἀπὸ τὸ κεφάλι του μιὰ διαβολικὴ ιδέα. Τί τρομάρα πὺν θάπαιρνε ἡ Δανάη, ἂν τὸν ἔβλεπε ἄξαφνα σὰ φάνη-μπαστούνι ! Καὶ τί γέλια πὺν ἴδκανε κείνος. ...

Σηκώθηκε λοιπὸν ἀπὸ τὴν καρέκλα του καὶ ζήτησε τρόπο νὰ ξεφύγει. Καὶ μιὰ στιγμή πὺν ἡ κυρία Καίνα πῆγε στὴ διπλανὴ κάμαρη νὰ φέρεи στὴ νοικάρισσα τὴν ἀπόδειξη γιὰ τὸ μηνιαῖο, τὸ κατά-πρεπε.

Σιγὰ σιγὰ ἀνέβηκε τὴ σκάλα πὺν ἔνωσε τὸ μεσοῖο μὲ τὸ ἀπάνω, καὶ χωρὶς τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἔφτασε στὴν πόρτα τῆς κρεββατοκάμαρας τῆς Δανάης.

Εἶτανε κλειστή. Ἀφουγκράστηκε μιὰ στιγμή καὶ ἄκουσε τριξίμο φουστάνιων. Ἐπειτα ἔσκυψε κ' ἔβαλε τὸ μᾶτι του στὴν κλειδαρότρυπα.

Εἶταν ὅπως τὸ φαντάστηκε. Ἡ Δανάη μισογυμνή, μὲ τὸ μεσοφόρι, μὲ τὰ μαρτάκια ἔξω, μ' ἕνα καρὲ ὡς τὴ μέση τοῦ στήθους, τοιμαζόταν νὰ φορέσει τὰ ρούχα τοῦ σπιτιοῦ. Δὲν ἔλειπε λοιπὸν ἀπὸ τὸ σχέδιο τοῦ Γιακουμῆ παρὰ νὰ γυρίσει τὸ πόμολο τῆς πόρτας, νὰ τὴν ἀνοίξῃ καὶ νὰ τρέξει στὴ Δανάη, προτοῦ φαντάσει καὶ φορέσει τὸ φουστάνι της.

Τότε ὅμως σκέφτηκε τὴν κυρία Καίνα. Καὶ κρε-τῆθηκε. Μὲ τί μούτρα θὰ τὴν ἔβλεπε, ἂν τὴν ὥρα πὺν θάταν αὐτὸς στὴν κρεββατοκάμαρα τῆς Δανάης παρ' ὅτι αὐτὸς ἔξω ; Κι αὐτὸ δὲν εἶταν καθόλου ἀπίθανο. Ἢ ἄξαφνὴ ἐξαφάνισή του μπορεῖ νὰ ἔχει κάνει τὴν κυρία Καίνα νὰ ὑποψιαστεῖ χίλια-δὺν πράματα.

Καὶ πῆγε ὡς τὴ σκάλα νὰκούσει. Ἡ πεθερά του εἶχε γυρίσει στὴ νοικάρισσά της καὶ μίλαγε μαζί της.

Ἔτσι ἠούχασε. Καὶ μὲ καινούργια ὀργὴ ἔτρεξε πάλι στὴν πόρτα τῆς κρεββατοκάμαρας, τὴ διαπλάτωσε καὶ μπῆκε μέσα σὰ φύελλα.

Εἶτανε ὥρα. Ἡ Δανάη, μὲ τὰ χέρια, ψηλά, πὺν ἄφιναν ἔτσι νὰ φαίνονται κατὰ μαῖρες λακούβες στὶς μασχάλες, πέρασε τὴ φούστα της.

— Μιμῆ, φύγε ! τοῦ φώναξε μόλις τὸν κατάλαβε. Φύγε ! φύγε. ...

Καὶ διάστηκε νὰ περάσει τὴ φούστα, πὺν κράτιασε ἀκόμα ψηλά, πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της. Μὰ ὁ Μιμῆς, γελώντας, ἔτρεξε νὰ τὴν ἐμποδίσει.

— Γιακουμῆ, φύγε ! Δὲν κάνει... φύγε ! τοῦ φώναξε τώρα τρομαγμένη.

Καὶ τὴ φορὰ αὐτὴ ὁ Γιακουμῆς σιμάστηκε. Καὶ σὺγχρῶν ὀβήστηκε καὶ τὸ γέλιο του. Τὸ παλιὸ του ὄνομα, τὸ ἄκουμά του μέσα σὺν σπύι τῆς Δανάης, ὅ-

στερ' από τόσον καιρό, ύστερ' από τόσον καιρό, ύστερ' από τὸ «Μιμήν», τοῦ ἔκοψε κάθε ὀρεξη, τοῦ στομάτου καὶ ὁρμή, λὲς καὶ δέχτηκε στὸ κεφάλι κανένα ζεστό σίδερο.

«Γιακουμή, φύγε!».

Τοῦ φάνηκε σὰν προσταγή, σὰ μάλωμα, σὰ βροσιά. Νὰ τὶπε τόχα ἡ Δανάη ἀπὸ προμελέτη, ἐπειδὴ ἤξαιρε πόση σημασία εἶχε αὐτό, ἢ σι' ἀσειᾶ, κάπως ἀσυνείδητα; Ἀδιάφορο. Ὁ Γιακουμῆς, εἶτοι ὡστόσο πὸν τοῦρθε, δὲν μποροῦσε νὰ σκεφτεῖ, νὰ ξετάξει. Αὐτὸς δὲν εἶχε μπροστά του παρὰ μιὰ σύγκριση, δυνάμει : Μιμῆς καὶ Γιακουμῆς. Κ' εἶτοι θέβαιτα δὲν μποροῦσε, παρὰ νὰ σκύψει τὸ κεφάλι καὶ νὰ φύγει.

Κ' ἔφυγε.

Κατέβηκε πάλι στὸ μεσαῖο ἀδρόνυμα, πῆρε τὸ καπέλλο καὶ τὸ μαστιούνη του καί, χωρὶς νὰ καλονυχίσει κανένα, ἔφυγε καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι....

Γυρῶντας ὁ Γιακουμῆς στὸ σπίτι του, ἀμίλητος καὶ μὲ τῆμυστρα κατεβωμένα, βρῆκε χαρὰ. Ὁ κώ-Νικόλας, ὁ παλιὸς συνάδελφος τοῦ πατέρα του, εἶχε ἀρραβωνιάσει τὴν Ἄννα του μ' ἓνα πλοῦσιο παλληκάρι καὶ εἶχε φέρεי τὰ κουρέτια τους. Δὲν ἤξαιρε τίποτε ἀπ' ὅσα εἶχανε γίνει ἐδῶ καὶ ἔξη μῆνες, τότε πὸν ὁ Γιακουμῆς εἶχε ἀρνηθεῖ νὰ πάρει τὴν Ἄννα, καὶ γι' αὐτὸ μὲνις κάθεσε κοτὰ τους, τοῦ ξωμολογήθηκε :

— Ἐγώ, Γιακουμή μου, νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, τὴν Ἄννα μου τὴν εἶχα γιὰ σένα. Ἀπὸ φίλοι πὸν εἴμαστε μὲ τὸν πατέρα σου, ἔλεγα πὼς μιὰ μέρα θὰ γινόμεσθε καὶ συμπεθέροι. Ἐσὺ όμως ἔρρηξες τὰ μάτια σου ἀλλοῦ. Δὲν πειράζει. Ἐσεῖς νῆσασθε καλά καὶ μεῖς, ὅπως περάσαμε τόσα χρόνια σὰ φίλοι, εἶτοι θὰ μέινουμε καὶ τώρα. Κάθε μπόδιο γιὰ καλὸ. Ποιὸς

ξάιρει ἂν σὰ συμπεθέροι δὲν ψυχραϊνόμαστε καμιά φορά, πὸν σὰ φίλοι δὲ θὰ γίνεῖ ποτέ...

Ὁ Γιακουμῆς πέραγε τίς πρὶ φοιχτές, τίς πρὶ δύσκολες σιγμὲς τῆς ζωῆς του. Πόσο πονοῦσε, πόσο μετάνιωνε στὰ λόγια τοῦ Νικόλα! Ἀχ, αὐτὴ ἡ Δανάη! Τί καλὰ πὸν θὰ εἶταν ὁ Γιακουμῆς, ἂν δὲν εἶχεν ἔρθει στὸ καινούργιο του σπίτι, ἂν δὲν τὴν ἔβλεπε ποτὲς ἀπὸ τότε πὸν φύγανε ἀπὸ τὸ δικό της. Τί ἐντυχιμένος πὸν θὰ εἶταν ἂν δὲν εἶχε γίνει αὐτὴ ἡ γνωριμιὰ! Τί κακιὰ γνωριμιὰ! Γιατὶ τώρα ὁ Γιακουμῆς τὴν ἀγάπαγε τὴ Δανάη, δὲν εἶταν στὸ χέρι του νὰ τὴν ἀφήσει καὶ νὰ ζητήσει γιὰ γυναικα του μιὰν ἄλλη Ἄννα, πὸν ἀπ' αὐτὴ νὰ μὴ φοβῆται νὰν τοῦ ἀλλάξει τὸνομα καὶ νᾶχει εἶτοι τὸ δῖλο τῆς Δανάης... Ἀ, τί κακιὰ γνωριμιὰ! Τί κακιὰ! Καταραμένη ἡ ὥρα καὶ ἡ σιγμὴ πὸν ἔμπαινε ἡ Δανάη στὸ σπίτι τους. Αὐτὴ ἔφταιγε γιὰ ὅλα, αὐτή...

Μὰ ὅχι! Δὲν ἔφταιγε ἡ Δανάη. Ὅχι. Ἐκατὸ φορές ὅχι. Ἐφταιγε τὸ κεφάλι τοῦ Γιακουμῆ, αὐτὸ ἔφταιγε. Αὐτὸ πὸν ἀρνήθηκε τὴ γενιά του, τοὺς δμοιούς του, τοὺς φτωχοὺς. Ἡ Δανάη εἶταν μιὰ ἀφορμὴ. Κι ἂν δὲν τὴν ἤξαιρε, καὶ ἂν δὲν τὴν εἶχε γνωρίσει ποτέ, πάλι θὰ βρισκότανε μιὰν ἄλλη, καὶ ὁ Γιακουμῆς θὰ ἀρνιότανε μιὰ φορά τοὺς δικούς του.

Καὶ μ' αὐτὲς τίς σκέψεις πέρασε ὅλη του τὴ νύχτα ὁ ἀρνητής.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Γιακουμῆς ἔστειλε πίσω στὴ Δανάη τὸν ἀρραβῶνα, μαζὶ μ' ἓνι τοῦ εἶχε χαρίσει μέσα σιὸς ἔξη μῆνες. Ἐκανε τὴ μεγάλη θυσία. Δὲν πῆρε όμως οὔτε τὴν Ἄννα, πὸν εἶχε ἀρραβωνιαστεῖ πιά, οὔτε καὶ καμιάν ἄλλη....

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΜΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

«ΤΟ ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟ ΤΗΣ ΜΑΡΗ - ΚΛΑΪΡ»

(Ρομάντζο τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ)

Ἦτοῦ ἀπὸ τὸ ἱστορικὸ μυθιστόρημα τοῦ Δουμῆ πατέρα, τὸ ρομαντικὸ τοῦ Βιχτώρ Οὐγκὸ, τὸ κοινωνικὸ τοῦ νεώτερου Δουμᾶ, τὸ ρεαλιστικὸ τοῦ Ζολᾶ, τὸ περιτρεχτο τοῦ Ἀνατόλ Φράνς, καὶ τὸ ψυχολογικὸ τοῦ Παύλου Μπουρζέ, — ἡ προτίμηση τῆς σύγχρονης γαλλικῆς κοινωνίας δόθηκε, στὸ ἀπλό, τὸ ἡρωϊκὸ, τὸ λιτὸ ζωγραφικὸ ρομάντζο. Τὸ ξαναγύρισμα τῆς ποιήσης στὴν κλασσικὴ ἀντίληψη, πὸν σημειώθηκε μὲ τίς «Στιροφές» τοῦ Ζᾶν Μορεάς, δὲν εἶτανε δυνατὸ νὰ μὴν ἐπιδράσει γλήγορα καὶ στὴν τέχνη τοῦ πεζοῦ λόγου.

Ἦτοι ξηγιέται ἡ πλατειὰ φήμη, πὸν ἔκαμε νὰ ζητιοῦνται παντοῦ, τὰ δυνὸ διβλία τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ, «Ἡ Μαρὴ Κλαΐρ», καὶ τὸ «Μοδιστράδικο τῆς Μαρὴ Κλαΐρ», μ' ὅλη τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν ἀφέλεια πὸν τὰ χαρακτηρίζουν. Ἀν τὰ ξετάσει κανεὶς μὲ μάτι ψυχρὸ, δὲ θὰ τὰ βρεῖ ἀσχηρὰ συνταγισμένα μὲ

τοὺς παραδομένους κανόνες τῆς δηγηματογραφικῆς τέχνης. Κι ὅμως, μὲ τὴ χάση τῆς ἀφήγησός τους, θὰ μπορέσει νὰ διακρίνει μιὰν ὀλόκληρη εἰκόνα τῆς καθημερινῆς, τῆς δυστυχιμένης ζωῆς τῶν ἀνθρώπων, πὸν ἀρνημένοι ἔρημοι καὶ ἀπροσάτευστοι, μέσα στὸ σκληρὸ ἀγῶνα τῆς κοινωνίας, σπαράζοντε κάτω ἀπὸ τὰ νύχια τῆς ἀξιοθρηνητικῆς μοίρας τους. Κ' ἡ εἰκόνα αὐτὴ, μᾶς δίνεται ἀπόφρα καὶ ἀπαράλληλη, καθὼς εἶναι στὴν πραγματικότητα, δίχως γοημὲς παρατραβηγμένους καὶ ὑπερβολικὰς. Γιὰ τοῦτο ἡ σκηνή ἐρχεται ἄμεση, γαλήνια καὶ ζωτανὰ σπαρταχτική.

Τὸ δεύτερο, χρονολογικὰ, ρομάντζο τῆς Μαργαρίτας Ὀντοῦ, εἶναι τὸ «Μοδιστράδικο τῆς Μαρὴ Κλαΐρ» πὸν τελευταία κυκλοφόρησε καὶ δῶ. μεταφρασμένον στὴ γλώσσα μας, ἀπὸ τὴ δεοποινίδα Βιβὴ Σκούρου. Μέσα σις σελίδες του, βρίσκουμε ζωγραφισμένη τὴν, ἀπὸ πρώτη ματιὰ, ἀσήμαντη στὴ δράση ἱστορία, ἐνὸς κόσμου ἀπλοῦ καὶ φτωχοῦ, συμμαζεμένον γύρω σ' ἓνα ραφιάδικο ἐργαστήρι, μ' ὅλη του τὴν περικυκλωσιὰ. Καὶ όμως, κάτω ἀπὸ τὸ ἥσυχο πέρασμα τῆς ζωῆς αὐτῆς τοῦ μοδιστράδικου, πόση κίνηση, πόση σοφὴ παρατήρηση, πόση ἀλήθεια, πόση δραματικότη-